Կանոնագրություն
հայոց

Լեո
944

Սոֆիայում
1881

217

1999

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

Լեո
944

ՏՓԽԻՍ
ԱՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆՑԻ
ՕՐԲԵԼԵԱՆ ՓՈՂՈՑ, 5
1881

Հիշեմ հիշատակ
յուրդիշդ թոռանդրեալ։

Կ.Հ. 2555

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

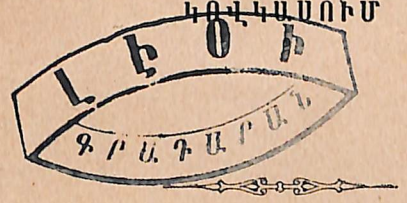

ՏՓԽԻՍ
ՏՊԱՐԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆՑԻ
ՕՐԲԵԼԵԱՆ ՓՈՂՈՑ, 5
1881

43777-Ա.Հ.

Дозволено Начальствомъ. Тифлисъ, 30 Іюля 1881 г.

Типографія И. Мартиросіанца, Орбеліан. ул., 5

28152-62

Հ.Գ. 946

(944-ա)

ԲՆԱԳԻՐԻ ՎԵՐՋՑ ԳՐԱՒԾԱ Է՝
«ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ»
Կովկասեան Փոխարքայի Պաշտօնա-
կատար, Գէնէրալ-Ադիւտանտ ԻՇԽԱՆ ՄԷԼԻՔՈՎ
6 Յուլիսի 1881 տարի։
Տփխիս։

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

§ 1. Ընկերութեան նպատակն է նպաստել լուսաւորութեան տարածմանը Հայերի մէջ Կովկասում և Անդրկովկասում և օգնել նոցա նիւթականապէս։

§ 2. Այս նպատակին հասնելու համար Ընկերութիւնը, ըստ իւր ոյժերի զարգացման՝

ա) պահպանում է արդէն գոյութիւն ունեցող Հայոց ուսումնարանները և նիւթականապէս նպաստում է նորերը հիմնելուն.

ը) օժանդակում է ժողովրդի մէջ արհեստների տարածմանը.

գ) օգնում է ուսանողներին Եւրեանց ուսման ասպարէզի մէջ.

դ) լոյս է ընծայում գրքեր և պարբերական հրատարակութիւններ ժողովրդի ընթերցանութեան համար, նոյնպէս և այլ գրականական երկասիրութիւններ.

ե) հիմնարկում է տպարաններ, վիմագրատներ և ընթերցարաններ.

զ) հիմնարկում է հիւանդանոցներ և այլ բարեգործական հաստատութիւններ.

է) օգնում է տառապեալներին ժողովրդական թշուառութիւնների ժամանակ, որպիսիք են՝ սով, տարափոխիկ ախտ, հրդեհ և այլն: Այսպիսի դէպքերում, ըստ պահանջման հարկի, կազմում է առողջապահական մասնախմբեր կամ ուղարկում է իւր կողմից հաւատարմատարներ.

ը) իրաւունք ունի կարևոր դէպքերում նպաստել և այլ ազգօգուտ ընկերութիւններին:

Ծանօթութիւն: Վերոյիշեալ այն կէտերի վերաբերմամբ, որոնց մասին օրէնքով պահանջվում է կանխապէս ունենալ պատշաճաւոր իշխանութեան թոյլտուութիւնը, Ընկերութիւնը սկսում է իրագործել իւր ձեռնարկութիւնները այդ թոյլտուութիւնն ստանալուց յետոյ:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

§ 3. Ընկերութեան միջոցները կազմում են՝

ա) անդամների տարեկան վճարները.

բ) միանուագ նուէրներ դրամով, իրեղէններով և ամենատեսակ ստացուածքով.

գ) գումարներ, որոնք գոյանում են հրապարակական դասախօսութիւններից, երաժշտական հանդէսներից, թատրօնական ներկայացումներից և այլն, ըստ օրինակի այլ ընկերութեանց, նոյնպէս և գրքերի, պարբերական հրատարակութիւնների և առ հասարակ ամենատեսակ ստացուածքների վաճառումից Ընկերութեան որոշման համաձայն:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

§ 4. Ընկերութիւնը իւր գործունէութիւնը ընդլայնելու համար վայելում է ամեն կառավարչական հաստատութիւնների և անձանց օրինաւոր աջակցութիւնը:

§ 5. Ընկերութիւնը կարող է ունենալ հանգանակութեան տուփեր եկեղեցիների մէջ Հայոց Հոգևոր իշխանութեան համաձայնութեամբ:

§ 6. Ընկերութիւնն ունի առանձին կնիք և գրոշմ այս վերնագրով՝ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ:

§ 7. Ընկերութիւնը կարևոր դէպքերում

իրաւունք ունի լրացնել կամ փոփոխել սոյն այս կանոնագրութիւնը պատշաճաւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

§ 8. Ընկերութիւնը կազմում են՝

ա) պատուաւոր,

բ) մշտական և

գ) գործադիր անդամները:

Այս կոչումները կրում են երկու սեռի անձինք ևս: Անդամների թիւը սահմանափակած չէ:

§ 9. Պատուաւոր անդամներ կարող են ընտրուել Ընկերութեանը առանձին ծառայութիւններ ցոյց տուող անձինք: Այդ ընտրութիւնը կատարում է Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը Խորհրդի առաջարկութեամբ:

§ 10. Մշտական անդամներ համարվում են Ընկերութեանը միանուագ ոչ պակաս քան երեք հարիւր ռուբլի նուիրող անձինք:

§ 11. Գործադիր անդամի կոչումն կրում են տարեկան հինգ ռուբլի վճարողները:

§ 12. Պատուաւոր անդամներին տրվում է Ընկերութիւնից պատշաճաւորապէս ստորագրուած և կնքով դրոշմած վկայագիրը:

§ 13. Բոլոր անդամները, ինչ կոչման և լինին, ունին ձայնի իրաւունք ընդհանուր ժողով-

ների մէջ, ուր և կայանան այդ ժողովները, եթէ միայն անձամբ ներկայ են այնտեղ:

§ 14. Ընկերութեան անդամները հատուցանում են իւրեանց վճարը նոյն իսկ անդամ գրուելիս: Տարեկան և միանուագ վճարների ընդունելու եղանակը որոշուած է 28-դ §-ում:

§ 15. Այն անդամները, որոնք չորս ամսուայ ընթացքում չեն հատուցել իւրեանց տարեկան վճարը, հրաժարուած են համարվում և կրկին ընդունվում են, երբ վերստին նորոգում են նոյն վճարը:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

§ 16. Ընկերութեան գործերը վարում են Ընկերութեան Խորհուրդը և տեղական վարչութիւնները: Խորհուրդը գտնվում է Տիֆլիսում, իսկ տեղական վարչութիւնները Կովկասի և Անդրկովկասի այլ քաղաքներում և տեղերում, ուր այդ հնարաւոր կըլինի և Խորհուրդն օգտաւէտ կըհամարէ (§18):

§ 17. Բացի նախընթաց 16-դ §-ի մէջ նշանակուած Խորհուրդը և տեղական վարչութիւնները, Ընկերութեան յաջողակ զարգացման համար՝ նորա գործունէութեան զանազան ճիւղերի մէջ, կազմվում են տեղական մասնաժողովներ սակաւաբնակ տեղերում և ուր անկարելի է բանալ տեղական վարչութիւն:

§ 18. Տեղական վարչութիւնները կազմվում

են՝ երբ երկու սեռի ամենատեսակ անդամների թիւը 15-ի է հասնում և երբ իւրեանց գործունէութիւնները սկսելու համար Խորհրդից թոյլտուութիւն են ստանում: Իսկ տեղական մասնաժողովները բացվում են, որքան անդամ և ունենան, երբ տեղական վարչութիւնների միջնորդութեամբ այդ մասին իրաւունք են ստանում Խորհրդից: Ուր որ տեղական վարչութիւն չկայ, Խորհրդի համաձայնութիւնը կարելի է ստանալ անմիջապէս:

§ 19. Տեղական վարչութիւնները և մասնաժողովները՝ ստանալով Խորհրդից իւրեանց գործունէութիւնն սկսելու թոյլտուութիւնը, հաղորդում են այդ մասին տեղական իշխանութեանը:

§ 20. Ընկերութեան վարչութիւնների բոլոր անդամները, թէ Տփխիսում և թէ Տփխիսից դուրս, ձրի են կատարում իւրեանց պարտաւորութիւնները, բացի այն դէպքերից, որոնք Ընկերութեան Խորհուրդը վարձատրութեան արժանի կը դտնէ:

§ 21. Ընկերութեան բոլոր գործիչների պարտաւորութիւնն է՝ զարգացնել նորա գործունէութիւնը, աճեցնել նորա միջոցները և որքան հնարաւոր է խնայողութիւն պահպանել, զգուշանալով աւելորդ ծախքերից: Այս գործիչների կազմակերպութիւնը և նորանց պարապմունքների շրջանը բացատրուած է հետևեալ §§-ներում:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

§ 22. Խորհուրդը վարում է Ընկերութեան բոլոր գործերը:

§ 23. Խորհուրդը կազմվում է Տփխիսի ընդհանուր ժողովից ընտրուած [illegible] անդամներից և [illegible] փոխ-անդամներից: Այդ [illegible] անդամները ընտրում են իւրեանց միջից նախագահ և փոխ-նախագահ, որը վարելու է առաջինի պաշտօնը՝ նորա բացակայութեան ժամանակ:

§ 24. Խորհուրդը իւր պատասխանատուութեան ներքոյ ընտրում է իւր միջից կամ Ընկերութեան միւս անդամներից մի քարտուղար և մի գանձապահ:

§ 25. Խորհրդի նախագահը և անդամները ընտրվում են երկու տարով: Ամեն տարուայ վերջում Խորհրդի անդամների կէսը թողնում է իւր պաշտօնը հերթով, իսկ նոցա տեղերը բռնում են նոր ընտրվածները, որոնք կարող են լինել և դուրս գնացողներից:

Յանձնարարութիւն: Այս կանոնագրութեան գործադրութեան օրից մի տարի յետոյ՝ Խորհրդի անդամների կէսը հեռանում է վիճակով:

§ 26. Խորհուրդն, երբև Ընկերութեան կենդրոնական հիմնարկութիւն, ղեկավարում է նորա բոլոր գործողութիւնները դէպի պատշաճաւոր միութիւն, համապատասխան նորա գոյութեան նպատակին:

§ 27. Խորհուրդը կենդրոնացնում է իւր մէջ տեղական վարչութիւնների և մասնաժողովների կայքի, դրամագլուխների և այլ մեջոցների վերաբերեալ բոլոր տեղեկութիւնները և կարգադրում է այդ մեջոցները իւր նախահաշուին կամ ընդհանուր ժողովի վճիռներին համաձայն:

§ 28. Խորհուրդը ընդունում է անդամների վճարները և դրամական նուէրները, մուծանելով այդ առանձին մատեանների մէջ և տալով նուցանից կտրած անդորրագրեր գանձապահի ստորագրութեամբ:

§ 29. Խորհրդարանը, տեղական վարչութիւնները և տեղական մասնաժողովները մտնող գումարները, ըստ իւրեանց նշանակութեան, բաժանվում են երէք տեսակի՝

ա) Մեծագոյն գումարներ, որոնք Ընկերութեան ընթացիկ ծախքերի համար են որոշուած:

բ) Անչափելի գումար, որը կազմելու համար պահվում է ամենայն տարի Ընկերութեան եկամուտներից հինգ տոկոս, հանելով կանխապէս ընթացիկ ծախքերը:

գ) Յատուկ գումարներ, որոնք նուիրողի կողմից մի առանձին որոշ նպատակի են յատկացրած:

Մեկնութիւն: Յատուկ գումարները, որոնք առանձին նպատակների են յատկացրած, կարող են ծախսուել միայն այն ժամանակ, երբ նորանցով միանգամայն ապահովվում են նուիրատուներից նախագծուած գործադրութիւնները: Հակառակ դէպքում այդ գումարները անձեռնմխելի են պահվում, մինչև որ կազմուին բաւարար և նպատակները ամբողջապէս ապահովացնող միջոցներ: Յատուկ գումարները Խորհրդի հաշուի մէջ միւս գումարներից առանձին են նշանակվում:

§ 30. Իւրաքանչիւր տարուայ վերջին Խորհուրդը կազմում է նախահաշիւ Ընկերութեան յաջորդ տարուայ ծախսից համար և այդ նախահաշիւը առաջարկում է Տփխիսում ընդհանուր ժողովի հաստատութեանը ց15-ն Դեկտեմբերի (§ 44):

§ 31. Խորհրդարանը մտնող գումարները տրվում են պետական կամ մասնաւոր բանկեր ցպահանջումն կամ ընթացիկ հաշուով, նայելով թէ որն է աւելի օգտաւէտ և աշխատելով որքան կարելի է Խորհրդարանում պահել ոչ աւելի քան հինգ հարիւր ռուբլի:

§ 32. Խորհուրդն ունի իրաւունք՝

ա) իւրեան տուած իշխանութեան սահմանների մէջ կապել ամենատեսակ պայմաններ և դաշինքներ.

և բ) դատ բանալ՝ ուր հարկն է, Ընկերութեան գործերի վերաբերութեամբ և պաշտպանել նորա շահերը իւր հաւատարմատարների ձեռքով, որի համար և տալ նոցա իւր կողմից առանձին հաւատարմագրեր:

§ 33. Ընկերութեան գործերի վերաբերութեամբ Խորհուրդը հաղորդակցում է բոլոր կառավարչական և հասարակական հիմնարկութիւնների հետ:

§ 34. Խորհրդի պարապմունքները անընդհատ են, իսկ նորա նիստերի օրերը որոշվում են ըստ պահանջման հարկի:

§ 35. Որպէս զի Խորհրդի վճիռները օրինաւոր համարուին, անհրաժեշտ է ոչ պակաս քան հինգ անդամների ներկայութիւնը. սոցա թիւումն է և նախագահը կամ փոխ-նախագահը: Այս անդամների որ և իցէ մէկի բացակայութեան դէպքում, նախագահը հրաւիրում է փոխ-անդամներին հերթով:

§ 36. Վճիռները կայանում են ձայների առաւելութեամբ, որոնց հաւասարութեան դէպքում նախագահի կամ նորա փոխանորդի ձայնը տալիս է առաւելութիւն: Այդ վճիռները գործադրվում են նախագահի ստորագրութեամբ և քարտուղարի վաւերացմամբ:

§ 37. Ընկերութեան գործերին վերաբերեալ բոլոր արձանագրութիւնները և պայմանագրերը, նոյնպէս գումարների պահանջումը փոխատու հիմնարկութիւններից և առ հասարակ այն տեղերից, որոնց յանձնուած է Ընկերութեան դրամագլխի պահպանութիւնը, նմանապէս և Ընկերութեանը պատկանեալ գումարների փոխադրութիւնը պէտք է ստորագրեն նախագահը և Խորհրդի երկու անդամները քարտուղարի վաւերացմամբ:

§ 38. Տեղական վարչութիւնների և մասնաժողովների համար երբև ձեռնարկ Խորհուրդը կազմում է սոյն այս կանոնագրութեան սահմաններից դուրս չգալով, առանձին հրահանգներ (§ 48), որոնք պէտք է ենթարկուին ընդհանուր ժողովի վերահսկողութեանը և հաստատութեանը:

§ 39. Խորհուրդը որոշում է իւր գործավարութեան եղանակը: Նա բաժանում է պարապմունքները անդամների մէջ, իսկ մասնագիտական հարցերը վճռելու համար ընտրում է առանձին յանձնաժողովներ Ընկերութեան անդամներից կամ հրաւիրում է այլ մասնագէտներ:

§ 40. Խորհուրդն ունի կնիք իւր յատուկ անուանակոչութեամբ և յանձնում է տեղական վարչութիւններին և մասնաժողովներին կնիքների ձևերը և մատեանների օրինակները՝ դրամական վճարները և նիւթական նուէրները գրելու համար:

§ 41. Իւրաքանչիւր տարի տեղական վարչութիւններից և մասնաժողովներից նախընթաց տարուայ հաշիւները ստանալուց յետոյ՝ Խորհուրդը կազմում է ընդհանուր հաշիւ Ընկերութեան բոլոր գործիչների աշխատութեան, գումարների մտից և ելից և կայքերի դրութեան մասին, և այս հաշիւը առաջարկում է ընդհանուր ժողովի վերաքննութեանը 915-ն Մայիսի (§ 44):

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

§ 42. Ընդհանուր ժողովն ունի իւր նախագահը և քարտուղարը, որոնք իւրաքանչիւր տարի ընտրվում են նոյն իսկ ժողովից:

§ 43. Ընդհանուր ժողովները հրաւիրվում են Տփխիսում տեղական լրագիրների միջոցաւ, տարին երկու անգամ՝ Մայիսի 15-ին հաշուի, և Դեկտեմբերի 15-ին նախահաշուի քննութեան համար: Բացի սորանից Խորհուրդը հրաւիրում է արտաքոյ կարգի ժողովներ ամենայն ժամանակ, երբ նա անհրաժեշտ կը համարէ այդ, կամ երբ Խորհուրդը կը ստանայ յայտարարութիւն ոչ պակաս քան Տըփխիսի անդամների թուի մէկ երրորդից ստորագրուած, իւրաքանչիւր անգամ կանխապէս հրատարակելով պարապմունքների առարկաները:

Ընդհանուր ժողովը կայացած է համարվում, երբ նորա մէջ ներկայ են գտնվում ոչ պակաս քան նոյն անդամների թուի մէկ երրորդաւոր մասը, հակառակ դէպքում չկայացած նստից ՈՒ օր յետոյ հրաւիրվում է երկրորդ ժողով, որի համար այլ ևս չէ պահանջվում անդամների որ և է սահմանեալ թիւ: Վերջին ժողովի քննութեանը ենթարկվում են միայն այն գործերն ու հարցերը, որոնք մտած էին առաջին չկայացած ժողովի պարապմունքների ծրագրի մէջ:

§ 44. Ընդհանուր ժողովի պարապմունքներին ենթարկվում են՝

ա) Խորհրդի ընդհանուր հաշուի քննութիւնը: Այս դէպքում Խորհրդի գումարների մտից և ելից և առ հասարակ նորա հսկողութեան ներքոյ գտնուող դրամագլուխների ստուգութեան համար ընտրվում է ժողովի մէջից վերաստուգող

յանձնաժողով՝ բաղկացած ոչ պակաս քան երեք անձինքներից, որոնք Խորհրդի անդամ չպիտի լինեն և որոնց տրվում են այդ առարկաների մասին հարկաւոր եղած հրահանգները:

բ) Տեղական վարչութիւնների և մասնաժողովների համար Խորհրդից կազմուած հրահանգների քննութիւնը և հաստատութիւնը:

գ) Խորհրդի, տեղական վարչութիւնների և մասնաժողովների նախահաշուի քննութիւնը և հաստատութիւնը:

դ) Լուծումն զանազան հարցերի, որոնք առաջարկվում են կամ Խորհրդից կամ տեղական վարչութիւններից Խորհրդի միջնորդութեամբ:

ե) Պատուաւոր անդամութեան կոչումն յատկացնելը:

զ) Խորհրդի անդամների ընտրութիւնը:

է) Անշարժ կայքեր գնելուն և օտարացուցանելուն վերաբերեալ յառաջադրութիւնների հաստատութիւնը:

ը) Կանոնագրութեան փոփոխութիւնը:

թ) Ընկերութեան խափանումն:

Ընդհանուր ժողովին որ և եթէ առաջարկութիւն ներկայացնել ցանկացող անդամները պարտաւոր են այդ առաջարկութիւնը ենթարկել Խորհրդին կանխապէս վերաղննելու՝ ընդհանուր ժողովի նիստից առ նուազն ՈՒ օր առաջ:

§ 45. Ընդհանուր ժողովի մէջ բոլոր գործերը վճռվում են ձայների առաւելութեամբ,

եսկ երբ նոքա հաւասար են, նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս, բացառութեամբ այն հարցերի, որոնք վերաբերում են Խորհրդի անդամների ընտրութեան և կանոնագրութեան փոփոխման. սոքա վճռվում են ձայների երէս-երրորդական առաւելութեամբ:

Ընկերութեան խափանման հարցի վերաբերմամբ անհրաժեշտ է Ընկերութեան բոլոր անդամների երէս-երրորդական վճիռը: Այս վերջին դէպքումը Խորհուրդը թէ լրագրութեան միջոցով և թէ պաշտօնական յայտարարութիւններով կանխապէս ազդարարում է տեղական վարչութիւններին, որպէս զի նոքա իւրեանց ընդհանուր ժողովների վճիռները ուղարկեն Խորհրդին, որոշելով Ընկերութեան խափանումն ցանկացողների թիւը:

§ 46. Խորհրդի ընդհանուր հաշիւը՝ վերաստուգող յանձնաժողովի զեկուցման հետ, ընդհանուր ժողովի վերահայեցողութիւնից և հաստատութիւնից յետոյ, հրատարակվում է տեղական հայ լրագրներում:

ՏԵՂԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՄԱՍՆԱ-ԺՈՂՈՎՆԵՐ

§ 47. Տեղական վարչութիւնները և մասնաժողովները, որոնց կազմում է Խորհուրդը համաձայն 16-դ, 17-դ և 18-դ §§-ների, վարում են

Ընկերութեան բոլոր գործերը իւրեանց վիճակի սահմանների մէջ:

Ծանօթութիւն: Վիճակի սահմանները որոշում է Խորհուրդը:

§ 48. Տեղական վարչութիւնները և մասնաժողովները՝ վարչական կազմակերպութեան, գործավարութեան եղանակի, նախահաշիւ և հաշիւներ կազմելու, հաշուետպահութեան, ընդհանուր ժողովներ կայացնելու, պարապմունքների շրջանը և նոցա նիւթերը որոշելու վերաբերութեամբ, գործում են Խորհրդից տուած առանձին հրահանգի ճիշդ հիման վերայ (§ 38 և բ. բաժանումն 44-դ §-ի):

§ 49. Տեղական վարչութիւնները և մասնաժողովները իւրեանց կարգադրութեան ներքոյ գտնուող գումարներից հարկաւոր մասը թողնում են ընթացիկ ծախքերի համար, նախահաշուի որոշման համաձայն, իսկ մնացորդը առանց յետաձգութեան ուղարկում են Խորհրդին:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽԱՓԱՆՈՒՄՆ

§ 50. Եթէ որ և է պատճառով Ընկերութիւնը դադարեցնէ իւր գոյութիւնը, Ընկերութեան բոլոր մնացած դրամագլուխն ու կայքը գոր ծ են դրվում աղգօգուտ գործերի համար, Ընկերութեան բոլոր անդամների երէս-երրորդական վճռին համաձայն (§ 45):

701 8415

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0115023